

Innspill til budsjettkonferansen 2024 fra internasjonalt SRHR-nettverk og nettverket mot skadelige skikker

Det internasjonale SRHR-nettverket og Nettverket mot skadelige skikker gir med dette innspill til Kapittel 160 Helse, Kapittel 161 Utdanning, Kapittel 152 Menneskerettigheter, Kapittel 164 Likestilling og Kapittel 170 Sivilt samfunn.

1. Bistandsbudsjettet må utgjøre 1 % av BNI

Regjeringens ambisjoner for internasjonal bistand fortsetter å skuffe, og de siste to budsjettforslagene har bistandsbudsjettet utgjort mindre enn det politiske forliket på 1 %. Videre har en stor andel av bistandsbudsjettet de siste årene gått til Ukraina og ukrainske flyktninger i Norge. Det er bra at Norge gir omfattende støtte til Ukraina og flyktningtiltak i Norge, men dette kan ikke gå på bekostning av annen humanitær bistand og utviklingssamarbeid. Behovene i resten av verden blir ikke mindre, men større. Det siste årets dreining i budsjettet mot Ukraina og flyktningtiltak har, i tillegg til den humanitære skjevfordelingen, gått hardt utover flere viktige tematiske poster som utdanning og helse. Å redusere bistandsprosenten sender et bekymringsfullt signal til andre viktige bistandsland: vi som tjener mest kutter når behovene øker i resten av verden.

Det internasjonale SRHR-nettverket og Nettverket mot skadelige skikker ber Regjeringen sørge for at bistandsbudsjettet utgjør minst 1 % av BNI.

2. Bevilgningene til SRHR må økes

Større bevilgninger til SRHR er ikke bare ønskelig, det er nødvendig fordi behovene også øker. I kjølvannet av Covid-19 har vi sett en økning av seksuell og kjønnsbasert vold, mødre- og spedbarnsdødelighet, uønskede graviditeter, farlige aborter og barneekteskap. Videre vet vi at kriser fører til sterkt press på helsevesen, og seksuelle og reproduktive rettigheter blir ofte neglisjert. Samtidig som behovene blir større, øker motstanden mot løsningene vi vet fungerer. Velorganiserte og tungt finansierte anti-rettighetsgrupper jobber globalt for å begrense kvinners og skeives rettigheter, og unges tilgang til helhetlig seksualitetsundervisning. Sivilsamfunnsorganisasjoner som jobber med denne tematikken får et stadig mer innsnevret handlingsrom, og opplever angrep mot sitt arbeid og sin person.

Med dette bakteppet er Norge i en særstilling, da vi er ett av få land med tverrpolitisk enighet om viktigheten av SRHR. Norge har lenge hatt en viktig rolle når det gjelder normsetting for SRHR globalt, men Regjeringens engasjement har fortsatt ikke resultert i en synlig økt økonomisk satsing på SRHR i bistandsbudsjettet. Med sterke handlingsplaner og strategier på plass, er det nå på tide å styrke finansieringen til SRHR for å sikre en reell gjennomføring av disse planene.

Det internasjonale SRHR-nettverket og Nettverket mot skadelige skikker ber Regjeringen totalt bevilge betydelig mer enn NOK 1,8 milliarder (2022-nivå) til SRHR i 2025.

3. Likestillingsprosenten må opp til nivået Norge har forpliktet seg til – fra 33 % til 50 %

Som en del av Nairobi-forpliktelsene fra 2019 har den norske regjeringen lovet at 50 % av all bilateral bistand skal ha kvinners rettigheter og likestilling som hel- eller delmål. Dette målet ble videreført i Regjeringens handlingsplan for kvinners rettigheter og kjønnslikestilling i utenriks- og utviklingspolitikken fra 2023. Under Norads fremleggelse av sine tall våren 2023 fremkom det imidlertid at prosentandelen av bilateral bistand med kvinners rettigheter og likestilling som hel- eller delmål gikk betydelig ned i 2022, fra 41 % til 35 %. Uplanlagte kostnader knyttet til krigen i Ukraina kan ikke unnskylde denne nedgangen, da også humanitære tiltak og flykntingiltak alltid bør ha en likestillingskomponent.

Det internasjonale SRHR-nettverket og Nettverket mot skadelige skikker ber Regjeringen om å sørge for å ivareta sin forpliktelse om at 50 % av all bilateral bistand skal ha kvinners rettigheter og likestilling som hel- eller delmål.

4. Støtten til Global Financing Facility (GFF) må videreføres på 2023-nivå

Norge har i mange år støttet arbeidet for helsesystemstyrking og universell helsedekning, med seksuell og reproduktiv helse som en viktig komponent. Her har Den globale finansieringsfasiliteten for kvinners, barns og ungdoms helse (GFF) vært en særlig relevant kanal, slik utenriksdepartementet skriver i budsjettproposisjonen for 2024. Norad har også trukket frem GFF som et godt verktøy for å oppnå norske mål i sin interne evaluering. Til tross for gode resultater legger regjeringen opp til redusert støtte gjennom GFF fra i år og begrunner dette med «budsjettsituasjonen på posten». Under GFFs møte i oktober 2023 uttalte Statssekretær Sandkjær at GFF er en høy prioritet, men at den konkrete forpliktelsen ikke var klargjort på grunn av budsjettforhandlinger. Det er per januar 2024 ikke klargjort hvilke forpliktelser Norge vil inngå når det gjelder GFF.

Det internasjonale SRHR-nettverket og Nettverket mot skadelige skikker ber Regjeringen om å øke bevilgningen på Kap. 160 Post 70 fra 2024-nivå og at norsk støtte til GFF videreføres på minimum samme nivå som tidligere (600 millioner NOK årlig).

5. En satsing på likestilling kan ikke gå på bekostning av utdanning – reverser kuttene på Kapittel 161 Utdanning

Regjeringen har siden den tiltrådte kuttet i støtten til utdanning med 20 prosent, hvilket er urovekkende. Utdanning er både en rett i seg selv og en veldokumentert tilrettelegger for at andre rettigheter kan oppnås. Vi vet at utdanning av jenter er en av de viktigste verktøyene for å redusere tidlig og uønsket tenåringsgraviditet, samt skadelige skikker som barneekteskap og seksuell og kjønnsbasert vold. Dette ble tydelig under pandemien da vold i nære relasjoner og tenåringsgraviditeter økte markant i mange land da skolene var stengt. Utdanning er også grunnleggende for økt økonomisk og politisk deltakelse. Utdanning er ikke bare en arena for den enkelte å utvikle sine evner, kunnskap og talenter, men den viktigste arenaen for holdningsskapende arbeid og utvikling av lederegenskaper.

Det internasjonale SRHR-nettverket og Nettverket mot skadelige skikker ber Regjeringen om å reversere kuttene på Kapittel 161 Utdanning.

6. Satsing på arbeid mot skadelige skikker må medføre målrettede tiltak og midler

Globalt blir 12 millioner jenter giftet bort årlig og FN anslår at minst 200 millioner jenter og kvinner, som lever i dag, har blitt utsatt for kjønnslemlestelse. Det er positivt at kjønnsbasert vold og skadelige skikker er 1 av 5 prioriterte målområder i "Handlingsplan for kvinners rettigheter og kjønnslikestilling i Norges utenriks- og utviklingspolitikk". Samtidig vet vi at kriser, krig og konflikt øker risikoen for og forekomsten av barneekteskap og kjønnslemlestelse. Innsatser på skadelige skikker nedprioriteres ofte i humanitære planer og sektorinnsatser mot seksuell- og kjønnsbasert vold og barns beskyttelse er ekstremt underfinansiert. Regjeringens prioriterte satsning på likestilling, kjønnsbasert vold og skadelige skikker må følges opp med målrettet innsats og finansiering.

SRHR-nettverket og Nettverket mot skadelige skikker ber Regjeringen om å øremerke målrettede midler til arbeid med å forebygge og respondere på arbeid med skadelige skikker på tvers av langsiktig utviklingshjelp og humanitær bistand.

7. Styrke satsingen på ungdom i SRHR-arbeidet

Det er omtrent 1,3 milliarder ungdom i verden, og en svært stor andel av disse bor i lav- og mellominntektsland. Perioden fra 10-19 år er svært formative år når det gjelder SRHR. Tilgang til informasjon, prevensjon, helsetjenester og abort kan være avgjørende for fremtiden til unge mennesker. Til tross for dette blir ungdom ofte underprioritert i SRHR-tiltak. Norsk utviklingspolitikk- og finansiering prioriterer ungdoms SRHR noe mer nå enn tidligere, men det er verken gjennomgående nok eller tilstrekkelig målbart. Som en SRHR-leder globalt må Norge øke fokuset på gruppen 10-19 år, og sørge for stadig utvikling av politikk og strategier som bygger på behovsanalyser og beste praksis for særlig tjenestetilbud og ivaretagelse av rettigheter. Ungdom må medvirke i utformingen for å sikre relevans og målrettethet.

Det internasjonale SRHR-nettverket og Nettverket mot skadelige skikker ber regjeringen opprette et eget finansieringsmål for ungdoms SRHR og få på plass et måleverktøy for slik finansiering. I tillegg ber vi regjeringen utarbeide egne retningslinjer for ungdoms-SRHR i utviklingspolitikken for å sikre høyere prioritering.

Om Det internasjonale SRHR-nettverket

Det internasjonale nettverket for seksuell og reprodutiv helse og rettigheter (SRHR) er et nettverk av norske organisasjoner og enkeltmedlemmer, med formål å fremme seksuell og reprodutiv helse og rettigheter. Nettverket har et entydig fokus på globale utfordringer.

Om Nettverket mot skadelige skikker

Nettverket mot skadelige skikker er et nettverk av norske sivilsamfunnsorganisasjoner, internasjonale forskere og relevante aktører som arbeider for å forebygge og respondere til skadelige skikker som barneekteskap og kjønnslemlestelse i utviklings- og humanitære kontekster. Nettverket har et fokus på de negative sosiale normene og kjønnsnormene som driver disse praksisene.

Følgende organisasjoner stiller seg bak dette innspillet:

Internasjonal helse- og sosialgruppe

